

mænd endogsaa kunde faae Forskud paa forventet Gratiale; noget Bignende synes næsten at kunne blive Tilfældet nu. Folk, som aldeles Intet have præsteret i videnfabelige eller andre Retninger, kunne faae aarlige Bevillinger i Haab om, at de engang ville præstere Noget, selv om der i Diebliffet Intet foreligger om, at de ville præstere Noget.

Til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds vil jeg sige, at det glæder mig, at han er enig med mig i, at vort Galleri, Malerisamlingen og Skulptursamlingen, ingenlunde behøver at faae en Bygning for alt det, som den nu indeholder; men naar det ærede Medlem mener, at man skal bygge for 100 Mar, forekommer det mig at være meget urigtigt baade i økonomiske og andre Henseender. Hvis man overhovedet vil, at der skal være lidt Sandhed i, at vi skulle tage Hensyn til Pengene og de store Arav, der forestaa, saa er her netop et Tilfælde, hvor man bedst kan indrette det saaledes, at man, selv om ikke alle kunstneriske Hensyn derved fuldtales, bygges saaledes, at der senere kan bygges til. Hvad Maleri- og Skulptursamlingen angaar, er der Tvivlen, der veed, om man ikke om 50 Mar stiller andre Fordringer til Vægholdene og Andet mere, saa det maaste slet ikke er heldigt nu at opføre en Bygning, der er beregnet paa at skulle for 100 Mar optage, hvad der fremkommer af Kunst. Den høit-ærede Minister omtalte de mange Bygninger, der ere kjøbte i Stormgade. Det er jo ogsaa et af de mærkelige Tilfælde, at endog, inden den saakaldte Wisnepolitik ophørte, kunde den ene store Bygning efter den anden komme op paa Finantsbevillingen, uden at der var nogen Plan derfor, i alt Fald fremkom der ikke nærmere Oplysninger for Thinget om, hvorledes man agtede at benytte Bevillingen. Da det som sagt forekommer mig uklart — maaste jeg selv har væsentlig Skyld, og jeg antager, at andre ærede Medlemmer ere i samme Tilfælde som jeg — at jeg egentlig ikke veed, hvad Hensigten er med Bygningerne og i det Hele, hvorledes Planerne ere til de forstjellige Byggeforetager, vilde jeg ønske, at man kunde faae Oplysning, om f. Ex. ikke denne Fæstningsfirskant, Bygningsfirskant ved Prindsens Palæ i Stormgade kunde rumme Malerisamlingen. Der kunde maaste ogsaa i de derværende Samlinger være Et og Andet, der kunde udskydes. Jeg skal gjen- tage, at Oppositionen fra det ærede Medlem for Frederiksberg Amts 3die Valgkreds (Dinesen) og mig er motiveret ved blot saglige og økonomiske Hensyn, idet det fore-

kommer os, at der begaas en Overdrivelse i den Maade, hvorpaa man anvender Statens Midler.

Dahl: Jeg kan med Hensyn til den stærke, maaste for stærke Tiltagen i Realskolerne Antal her i Landet ganske tiltræde den Advarsel, som det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgkreds (Berntsen) gav i Gaar og allerede ved 2den Behandling, den Advarsel nemlig, at Vysten til at oprette og støtte Realskoler ikke bør tilfredsstilles paa Borger- og Almueskoleræsenets Betsfning. Den ærede Ordførers Udtalelse i Gaarsmødet gik i samme Retning og blev tiltraadt af den ærede Kultusminister. Borger- og Almueskolerne ere ogsaa efter min Mening Samfundets vigtigste Almenskoler, Maalestoffet for det Dannelsesgrundlag, hvorpaa det overveiende Flertal af Individider staa; men det maa dog ikke overses, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Kalkenstjerne) var tilbøielig til ved 2den Behandling, at Begrebet Almenskole i Virkeligheden omfatter flere Skoleformer end dem, det ærede Medlem nævnte: Almueskolen og Højskolen. Han yttrede saaledes — jeg haaber, at den ærede Formand vil tillade mig at citere Ordene —: „Der er jo en stadig vøgende Tilstrømning til Examen-skolerne.aar for Aar optages flere Realskoler, der afslutte med Præliminærexamen, her paa Finantsloven, og alle disse Skoler skaffe os en Ungdom, der jager efter at blive Bestillings- eller Embedsmænd i Statens Tjeneste. Vi faae gennem alle disse Realskoler Aar for Aar et stærkere Til- løb af den Slags Menneſter, som ville leve af Statskassen; jeg tror, at det er en meget uheldig Udvikling. Naar man undtager Almueskolerne, saa ere Højskolerne faktisk for Tiden de eneste Undervisningsanstalter, der søge at meddele almenbildende Oplysning til den Befolkning, der arbejder med sine Hænder, til den Befolkning, der væsentlig fulder Statskassen, og jeg tror, det har den allerstørste Betydning, at et Skolevæsen, der saaledes ikke sender en Strøm af Embeds- aspiranter ud i Verden, men derimod sender Folk tilbage igjen til det praktiske Livs Tjeneste, faar Midler til i langt større Udstrækning og med anderledes Sikkerhed end nu at udføre sin Gjerning“. Imod denne Udtalelse om Realskolerne maa jeg nedlægge en bestemt Indsigelse. Lad os for det Første ikke være for raske til at prise den examensløse Skole paa Examen-skolens Befolkning. Examen-sløsheden kan føre ud i det Vose, Luſtige og Tomme, og Examen-sløsheden kan føre til Torhed, Dressur og Landsløshed